

41. møde

Onsdag den 20. januar 1988 kl. 13.00

Dagsorden:

1) Spørgsmål til ministrene.

2) Forhandling om redegørelse nr. R 5:

Forhandling om sundhedsministerens sundhedspolitiske redegørelse af 2. december 1987.

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 67:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod markedsføring og reklamering for tobak og spiritus.

Af Berlau (FK) m.fl.

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 51:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

Af Jytte Andersen (S) m.fl.

5) Første behandling af lovforslag nr. L 143:

Forslag til lov om Kort- og Matrikelstyrelsen.

Af boligministeren (Kofod-Svendsen).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 144:

Forslag til lov om ændring af lov om bygnings- og boligregistrering. (Samordning vedrørende stedbestemte oplysninger).

Af boligministeren (Kofod-Svendsen).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 145:

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri og om ændring af lov om boliger for ældre og personer med handicap. (Byggeskadefondens anvendelsesområde. Regulering af tilskud til visse ældreboliger m.v.).

Af boligministeren (Kofod-Svendsen).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 178:

Forslag til lov om midlertidigt huslejestop for erhvervslejemål.

Af Pia Gjellerup (S), Jørn Jespersen (SF) og Jørgen Estrup (RV) m. fl.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Fra medlemmer af folketinget Kurt Frederiksen (FK) og Preben Møller Hansen (FK), der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at de fra og med den 25. januar atter kan give møde i Tinget. Stedfortrædernes, Ib Jakobsens og Ann-Carina Ingemanns, hverv som midlertidige medlemmer af Folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

I skrivelse af d.d. meddeler miljøministeren (Chr. Christensen), at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om bygningsfredning. (Kommunal registrering af bygninger m.v.).

(Lovforslag nr. L 179).

Forslag til lov om ændring af lov om kommuneplanlægning. (Bevaringsplanlægning m.v.).

(Lovforslag nr. L 180).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg skal hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om bygningsfredning. (Kommunal registrering af bygninger m.v.).

(Lovforslag nr. L 179).

Forslag til lov om ændring af lov om kommuneplanlægning. (Bevaringsplanlægning m.v.).

(Lovforslag nr. L 180).

Lovforslagene tilsigter dels tilvejebringelse af et bredere grundlag end hidtil for beskyttelse af de bygningsmæssige og bymiljømæssige værdier i Danmark, dels oprettelse af en statslig dokumentationsenhed om disse værdier.

Det sker ved, at kommunerne får en registreringspligt, og ved at pligten til at indarbejde be-

[Miljøministeren]

varingshensyn i kommuneplanerne tydeliggøres. Endvidere skærpes lokalplanpligten i områder, der udpeges som bevaringsværdige i kommuneplanen, og kommunalbestyrelsen gives bedre muligheder for at regulere bebyggelsens ydre udformning i disse områder. Endelig lægges der op til en betydelig statslig information over for borgerne om betydningen af en øget bygningsbevaring som en del af vor kulturarv og som et led i bestræbelserne for at skabe betingelser for bedre livskvalitet.

Lovforslagene er en opfølgning af Folketingets dagsorden af 2. december 1986. Regeringen blev herved pålagt at forstærke indsatsen for bygningsfredning og bygningsbevaring samt i folketingsåret 1987-88 at fremkomme med forslag til lovgivning i overensstemmelse med følgende:

1. Kommunal registreringspligt for ejendomme og kvarterer opført før 1940 under hensyntagen til ejendommens bygningsmæssige kvaliteter, placering samt etablering af et statsligt dokumentationscenter.
2. Pligt til bevaringsplanlægning i kommuneplanerne ud fra helhedsvurderinger.
3. Sikring af vedligeholdelse af bevaringsværdige ejendomme opført før 1940.

Under den forudgående debat blev der henvist til Granadakonventionen, som Danmark da havde underskrevet, og som nu er ratificeret.

Konventionen understreger vigtigheden af, at der tilvejebringes beskyttelsesforanstaltninger ikke blot for de egentlige bygningsmonumenter af stor selvstændig værdi, men også for bygningsmæssige helheder, hvis værdi består i sammenhængen og ikke nødvendigvis i de enkelte bygningers betydning. Konventionen understreger endvidere betydningen af, at der foreligger den nødvendige dokumentation som baggrund for en vurdering.

Det er sådanne overordnede hensyn, der ligger til grund for de foreliggende lovforslag.

Ud fra den opfattelse, at hensynet til bygningsbevaring bør være til stede ved planlægning og byggesagsbehandling på alle niveauer, er der i lovforslagene lagt meget stor vægt på at inddrage de kommunale myndigheder i processen.

Jeg er bekendt med, at mange kommuner i en lang årrække på smukkeste vis har forvaltet det ansvar, som videregivelse af vor bygningskulturelle arv til kommende generationer er. De

har vist vejen og fortjener tak herfor. Andre steder har disse hensyn været mindre udtalte, og lovforslagene har derfor bl.a. til hensigt at understøtte bevaringsbestræbelser i disse kommuner. Det er med tanke herpå, at bygningsfredningsloven efter forslaget vil komme til at indeholde en mulighed for fagligt at kunne støtte kommuner og ejere for at sikre opretholdelse af bevaringsværdierne.

I kommuneplanerne skal der ske udpegning af bevaringsområder. Bevarende lokalplaner skal herefter fastlægge de mere detaljerede bestemmelser for, hvorledes ældre og ny bebyggelse i et område skal opretholdes og udformes.

Ansaret for administrationen af bevaringsværdierne – men ikke fredningsværdierne – ligger med andre ord hos kommunerne. Jeg lægger stor vægt på, at dette fastholdes ud fra princippet om kommunalt selvstyre.

Statens opgave bliver via Planstyrelsen at gøre kommunerne opmærksom på, hvor bevaringsværdierne forekommer i et sådant omfang, at en bevarende lokalplanlægning bør finde sted. Den vigtigste statslige funktion bliver imidlertid ved intensiveret vejledning og information at styrke forståelsen for bygningsbevaring og viden om rigtig vedligeholdelse.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at det fortsat er hensigten, at Planstyrelsen forestår udgivelsen af registranter over særlig værdifulde byområder, idet det er en almindelig erfaring, at netop den type information har øget forståelsen i befolkningen for bygningsværdierne.

Specielt med hensyn til dokumentationscentret kan jeg oplyse, at Planstyrelsen i det forløbne år har udviklet og afprøvet et registrerings-system, som har vist sig brugbart. Det vil være hensigtsmæssigt, at kommunerne anvender det for at sikre den størst mulige ensartethed ved indsamlingen af data. Kun på denne måde kan dokumentationscentret leve op til kravene om den standard, der skal gøre det til et redskab af forskningsmæssig værdi.

I forbindelse med de ændringer af den eksisterende lovgivning, som jeg her har berørt, er der i forslaget til ændring af bygningsfredningsloven også medtaget enkelte andre bestemmelser, som knytter sig til den egentlige bygningsfredning, lovens hidtil vigtigste områder.

Den vigtigste er ændringen af alderskriteriet for fredning af bygninger. Det har hidtil været

[Miljøministeren]

et krav, at bygninger for at kunne fredes skal være 100 år, med den undtagelse at også yngre bygninger kan fredes, når det er begrundet i deres fremragende værdi eller i andre særlige omstændigheder.

I det foreliggende lovforslag er alderskriteriet helt bortfaldet. Det vil herefter være således, at bygninger skal have den fornødne arkitektoniske kvalitet eller kulturhistoriske værdi for at kunne fredes uanset deres alder.

Med disse ord, og idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslagene, skal jeg anbefale lovforslagene til Folketingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministre:

Spm. nr. S 422

1) Til justitsministeren af:

Ib Jakobsen (FK):

»Kan ministeren oplyse, om det er normal praksis, at private virksomheder uden om fogedinstanserne sender folk ud til kunder, der er i restance med leje af eller afdrag på varer, for at afhente effekterne, sådan som det har været tilfældet i Svendborg og Odense hos firmaet DER, og hvad agter ministeren i givet fald at foretage for, at gældende lov overholdes?«

Ib Jakobsen (FK):

Nu er det ikke første gang og heller ikke noget nyt, at private virksomheder, der ikke har tålmodighed til at vente på normale retsafgørelser i forbindelse med kunder, der er kommet i klemme i forbindelse med afdrag på eller leje af forskellige varer, benytter sig af det, man normalt kalder for gorillavirksomhed, altså egenhændigt sender personer rundt til skyldnerne og med trusler om vold af den ene eller den anden karakter truer sig til at få de solgte eller udlejede effekter tilbage. Her på det sidste har man kunnet erfare, at det er en trafik, der har været stærkt stigende, bl.a. i Svendborg, hvor en fjernsyns- og radiokæde, der hedder DER, har benyttet sig af denne virksomhed. De reaktioner, man har fået hos politiet, når man har anmeldt noget sådant, er reelt, at det ikke har haft mulighed for at gribe ind. Det er på den baggrund, jeg gerne vil have ministerens svar.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Der har været omtalt nogle konkrete sager, og jeg har naturligt spurgt politimestrene i de to kredse, det drejer sig om. De siger begge steder, at de ikke har registreret nogen sager.

Mere generelt kan jeg oplyse, at der i lovgivningen findes regler om, hvordan kreditkøbs-sælgere, udlejere og flere kan få retssystemets hjælp til at søge fordringer inddrevet eller lejede eller solgte genstande tilbagetaget. Hvis en udlejer eller kreditkøbssælger kan klare mellemværendet med lejer eller køber ved, at der udenretligt indgås en frivillig aftale – men jeg sætter streg under frivillig aftale – er der intet til hinder for det. Det sker så vidt vides også i betydeligt omfang i praksis, uden at det giver anledning til problemer.

Men hvis udlejeren eller kreditkøbssælgeren uden en frivillig aftale tager sig selv til rette, vil der efter omstændighederne være tale om et strafbart forhold. Bestemmelsen om ulovlig selvtægt findes i straffelovens § 294 og er undergivet privat påtale. Hvis der på anden måde foretages noget over for de pågældende, hvis der f.eks. anvendes vold eller trues med vold, bør de pågældende gå til politiet og foretage en anmeldelse til politiet.

Ib Jakobsen (FK):

Det undrer mig, når jeg hører, at der ikke har været registreret nogen henvendelse, anmeldelse el. lign. ved politiet, i hvert fald i Svendborg. Jeg kan da sige, at der er kommet officielle udtalelser fra politiet i Svendborg, hvor de siger, at såfremt der har været tale om en handling, hvor de pågældende firmaer er sluppet af sted med de varer, som de har været ude for at afhente, og de er kommet ud af den ejendom, det drejer sig om, har politiet ingen reel mulighed for at gribe ind. Det undrer mig, når jeg nu samtidig hører ministeren sige, at der er tale om strafbare handlinger.

Jeg ved, at det foregår i vidt omfang. Jeg kan da fortælle, at inden for de sidste to måneder har jeg selv i Odense haft besøg af DER, som er mødt op med deres gorillaer. Nu har jeg været i stand til at kunne vise dokumentation for betaling, så jeg er ikke blevet hverken slået ned eller udsat for anden vold, men det er da i hvert fald et klart eksempel på, at det foregår. Mine ord står selvfølgelig til troende. Det, jeg er bekymret over, er den afvisning, som politiet kommer

[Ib Jakobsen]

med, når der reelt er tale om, at der har været anmeldelser om noget sådant. Jeg vil gerne helt klart fra justitsministeren have beskrevet, hvilke muligheder folk har for at sikre sig mod, at noget sådant foregår.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Som nævnt er den pågældende bestemmelse i straffeloven undergivet privat påtale, og det kan være derfor, man har fået det indtryk, at en anmeldelse ikke ville blive behandlet på samme måde, som det sædvanligvis sker, når man anmelder et eller andet strafbart, nemlig at politiet tager sig af det.

Jeg tror, at selv om man kan sige, at der er en del tilfælde af den art, som hr. Ib Jakobsen nævner, er bestemmelserne gode nok, og at der altså er en vej, hvis de pågældende går ud over de grænser, jeg nævnte før, til at foretage politianmeldelse og så få politiet til at tage sig af det, hvis det drejer sig om tilfælde, hvor man kommer ind på andre strafbare områder end det, jeg her har nævnt.

Jeg mener, at man med de regler, vi har – her tænker jeg også på reglerne i loven med hensyn til at opnå frivillige aftaler på en afbalanceret måde – har taget hensyn både til udlejeren og til sælgeren i disse tilfælde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 419

2) Til trafikministeren af:

Ann-Carina Ingemann (FK):

»Kan ministeren garantere, at det danske trafiknet ikke bliver brugt til den transport af radioaktive stoffer, atombrændsel og affald til og fra de svenske atomkraftværker, som efter det oplyste hidtil er foregået med skib til og fra Sverige?«

Ann-Carina Ingemann (FK):

Jeg vil godt spørge trafikministeren, om ministeren kan garantere, at dansk trafiknet – veje såvel som jernbanenet – ikke kan benyttes til transporter af atombrændsel eller produkter, der kan bruges til atombrændsel, samt transporter af affaldsprodukter fra de svenske atomkraftværker til Danmark.

Grunden til mit spørgsmål er, at vi har fået en del henvendelser fra borgere i Frederikshavn,

som frygter, at den linje, der er skabt mellem Göteborg og Frederikshavn, af svenskerne kan benyttes til at transportere affaldsprodukter fra atomkraftværkerne ned til oparbejdningsvirksomhederne i Europa.

I befolkningen er der nu en begrundet frygt for, at man vil transportere disse materialer op gennem Danmark til Sverige. Derfor vil jeg godt have, at ministeren her og nu giver befolkningen besked om, at der overhovedet ikke kan gives tilladelse til den slags transporter, og at man under ingen omstændigheder vil udsætte borgerne for den risiko.

Trafikministeren (Nør Christensen):

Befordring af radioaktive stoffer er omfattet af internationale aftaler for henholdsvis jernbanetransport og landevejstransport. For så vidt afsenderens angivelse er korrekt, foregår der ikke her i landet transport af stoffer og genstande, som ikke er tilladt efter reglerne i RID og ADR.

De radioaktive stoffer er en fællesbetegnelse for en lang række produkter – fra instrumenter med selvlysende tal til brugte uranbrændselstave. Nogle af disse stoffer kræver særforanstaltninger i forbindelse med transport. Det drejer sig bl.a. om beriget uranhexaklorid, der for tiden befordres med lastbiler, som overføres direkte med færger fra Vesttyskland til Sverige.

Særforanstaltninger omfatter godkendelse af den anvendte transportbeholder, hvilket i Danmark sker hos Statens Institut for Strålehygiejne. Desuden skal der i visse tilfælde gives særlige regler for fysisk beskyttelse, hvilket i Danmark sker hos Indenrigsministeriet.

Bestemmelserne i RID og ADR samt det grundlag, Statens Institut for Strålehygiejne og Indenrigsministeriet giver tilladelse på, er regler udstillet af Det Internationale Atomenergiagentur. Når bestemmelserne er overholdt og de anførte tilladelser er opnået, er DSB forpligtet til at gennemføre transporten på bane og med færger. Derimod ville de private overfarter ikke være forpligtet til at overtage befordringen.

For gennemførelsen af landevejstransporter er det i øvrigt en forudsætning, at de eventuelt fastsatte særlige betingelser som f.eks. påkrævet politiledsagelse og brug af tvangsruter kan opfyldes.

[Trafikministeren]

Til slut kan jeg sige, at der hverken i 1987 eller i den forløbne del af 1988 har været rettet henvendelse til Statens Institut for Strålehygiejne eller Indenrigsministeriet om befordring af beriget uranhexaklorid.

Berlau (FK):

Det var et ministersvar fuldstændig som forventet, i det sædvanlige tonefald og intetsigende.

Ministeren er ganske udmærket godt klar over, at der i øjeblikket ikke alene i Danmark, men i en række europæiske lande foregår en temmelig hektisk debat om transport af atomaffald og atombrændsel og uran, og det er jo ikke nogen hemmelighed, at der tilsyneladende er en række transportfirmaer og en række atomkraftværker, som har set stort på gældende internationale regler, idet de har ladet foretage transporter uden om de tilladte systemer. Der er i øjeblikket i Vesttyskland 3 lastbiler, som indtil videre mere eller mindre er interne-rede i Lübeck, har jeg forstået, og som svenske rederier efter advarsel fra de vesttyske myndigheder ikke vil sejle med. Der går bl.a. rygter om, at de via det danske vejnet eller med danske skibe til Danmark skal vidertransporteres derfra. Det er dette problem, som optager befolkningen, og ikke om ministeren har AEG-regler eller TIR-regler, eller hvad han måtte have, for det er der tilsyneladende ikke nogen der interesserer sig så meget for. Vi vil godt vide, om befolkningen kan forvente, at myndighederne her i landet ikke vil tillade transporter til Danmark af tvivlsom karakter.

Trafikministeren (Nør Christensen):

Jeg vil gerne sige til hr. Berlau, at hans personlige opfattelse af det svar, jeg har givet, vistnok klart må ligge uden for den interesse, man kan have i at bruge Folketingets spørgetid.

Derimod har hr. Berlau naturligvis lov til at sige, at mit svar var intetsigende. Jeg vil gerne sige, at det svar, jeg har givet, formentlig kun er intetsigende for hr. Berlau, for hvis han havde hørt efter, ville han naturligvis have fået svar på det spørgsmål, som er stillet af fru Ann-Carina Ingemann.

Jeg tror netop, at hr. Berlau har en klar interesse i at få skabt en hektisk debat, som han så smukt udtrykker det, og som jeg naturligvis gerne skal vedgå at der er i udlandet. Jeg må til

slut også tilføje, at når hr. Berlau siger, at der foregår ulovligheder, og vil have mig til at give en garanti for, at der ikke skal foregå ulovligheder, er det tæt på grænsen af, hvad jeg vil kalde at være noget til grin. Det kan jeg naturligvis ikke give en garanti for. Jeg har svaret på, hvad der er sket i 1987 og indtil 1988. Der foreligger ikke noget.

Berlau (FK):

Jeg har mærket mig, at proceduren her i Tinget er, at når man er tilfreds med svaret, så takker man ministeren. Når man er utilfreds med svaret, må man vel kunne sige det modsatte. Jeg synes ikke, at ministeren besvarede spørgsmålet på en rimelig facon, og jeg er heller ikke tilfreds med den besvarelse, jeg fik af mit tillægs-spørgsmål. Det har intet med polemik at gøre. Det er et spørgsmål om, at der i samfundet er nogle politiske diskussioner, som man kan tage del i, eller man kan gemme sig bag sine regulativer og sine embedsmænd. Det er det, der er sagen i denne affære.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg skal erindre om, at man som medspørger kun kan stille spørgsmål og ikke har lejlighed til kommentarer.

Marianne Jelved (RV):

Er ministeren opmærksom på, at Det Radikale Venstre er imod atomkraftværker, bl.a. på grund af de risici, der er forbundet med transport osv., og at Det Radikale Venstre som en konsekvens af denne holdning ikke vil kunne anbefale, at der gives tilladelse til transport af de stoffer, der er tale om i øjeblikket, fra Vesttyskland til Sverige igennem Danmark.

Trafikministeren (Nør Christensen):

Jeg vil sige til fru Marianne Jelved, at jeg naturligvis med allerstørste interesse følger, hvad Det Radikale Venstre er imod. Når man langt om længe har fået en klar tilkendegivelse, er det rart at vide, at Det Radikale Venstre er imod atomkraftværker. Det er det i sin gode ret til at være, og det ville da være mærkeligt, om man ikke respekterede det.

Til gengæld må jeg så sige, at Danmark er forpligtet i henhold til de internationale aftaler, vi har indgået, til at lade disse transporter foregå, men også, som jeg sagde under min første

[Trafikministeren]

del af besvarelsen, at det naturligvis skal ske i nøje overensstemmelse med reglerne. Det manglede bare.

Jeg beklager, at hr. Berlau ikke har hørt efter det svar, som jeg gav i første omgang. Hvis hr. Berlau havde gjort det, ville han have fået et ganske andet indtryk end det, han umiddelbart har fået. Jeg skal derfor henviser til at læse, hvad der bliver optrykt i Folketingstidende.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 424

3) Til *arbejdsministeren* af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvad agter ministeren at foretage over for det berufsverbot, der foregår inden for AOF?«

Skriftlig begrundelse

Ministeren bedes oplyse, om han vil sikre, at der indføres forbud mod politiske fyringer, på samme måde som der nu fremsættes lovforslag om, at kvinder ikke skal kunne fyres, fordi de er gravide.

Pia Kjærsgaard (FP):

Som det vil være ministeren bekendt, er en AOF-lærer i møbelpolstring fyret, angiveligt fordi han er Fremskridtsmand. Ifølge hans elever er han en dygtig og afholdt lærer, og det er understreget i afskedigelsesbrevet fra ledelsen, »at man har været yderst tilfreds med din indsats og med glæde vil give dig en anbefaling med på vejen.«

Ministeren har i et tidligere svar til mig oplyst, at den omtalte møbelpolstrer må gå til domstolene, hvis sagen skal forfølges, og at hverken arbejdsministeren eller undervisningsministeren kan gøre noget ved sagen.

Jeg skal for øvrigt her tilføje, at jeg er stærkt utilfreds med, at begge ministre i deres tidligere besvarelser oplyser, at de kun kender denne konkrete sag fra dagspressen og ikke har gjort yderligere for at sætte sig ind i den.

Når det så tilsyneladende ikke altid er lykken at bo i Løkken, vil jeg godt høre, hvilke initiativer ministeren sætter i gang over for dette berufsverbot, og er ministeren enig i, at det er berufsverbot på samme måde, som det praktiseres i Vesttyskland?

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg vil godt starte med at understrege, at jeg deler fru Pia Kjærsgaards forargelse over den handle måde, som AOF har udvist, og over de udtalelser, der er kommet fra AOF i denne sammenhæng. Jeg er også aldeles enig med fru Pia Kjærsgaard i, at møbelpolstring ikke har det fjerneste med politik at gøre. Jeg har da understreget i et af de svar, som fru Pia Kjærsgaard henviser til, at der ikke skal herske tvivl om, at jeg og regeringen ser med dyb bekymring på den holdning, som AOF har lagt for dagen i denne sag.

Men alligevel kan jeg ikke lade være med at undre mig over fru Pia Kjærsgaards spørgsmål. Jeg troede, at fru Pia Kjærsgaard, da hun stillede de første spørgsmål, havde haft så travlt, at hun i farten havde glemt, at vi har en lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold. Det troede jeg, fordi et af fru Pia Kjærsgaards spørgsmål var om, hvilken erstatning der kunne gives. Det fremgår klart af lovens § 4, stk. 2, at 78 ugers løn er den maksimumerstatning, som domstolene kan idømme. Men da fru Pia Kjærsgaard havde travlt med at stille spørgsmål, lavede jeg også en henvisning til loven for at være sikker på, at fru Pia Kjærsgaard var bekendt med den. Alligevel spørger fru Pia Kjærsgaard nu i dag, om jeg vil tage initiativ til at indføre et forbud mod politiske fyringer. Fru Pia Kjærsgaard skulle have læst § 1 i samme lov, nemlig lov nr. 295 af 9. juni 1982; dér står der:

»En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne er medlem af en forening eller en bestemt forening.«

Det forbud, som fru Pia Kjærsgaard efterlyser, eksisterer allerede, og derfor er spørgsmålet rent ud sagt spild af Folketingets tid.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg vil sige til arbejdsministeren, at vi er flere om at finde ud af, hvad der er spild af Folketingets tid. Det er da korrekt, at vi formelt har en lov. Men når loven ikke bliver efterlevet, har jeg kun én ting at gøre, og det er at henvende mig til arbejdsministeren for at høre, om arbejdsministeren vil sætte lignende foranstaltninger i værk over for dette tilfælde som i hans lovforslag nr. L 158, hvor ministeren gør meget for, at det skal være forbudt at fyre gravide. Det kan man være enig eller uenig i. Jeg er selvfølgelig

[Pia Kjærsgaard]

gelig glad for, at arbejdsministeren udtrykker sin enighed med mig, men jeg synes ærlig talt ikke, at der er nogen grund til alligevel på en måde at lægge sig ud med mig i dette spørgsmål. Det burde der ikke være fra en borgerlig arbejdsministers side. Jeg er selvfølgelig glad for, at vi skal have en debat om dette i februar måned, men jeg fik ikke svar, og derfor vil jeg gerne have et klart ja eller nej fra arbejdsministeren på, om han mener, at dette er berufsverbot på samme måde, som det praktiseres i Vesttyskland.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne gentage det, som ministeren sagde: § 1 i loven henviser til, at det er forbudt at afskedige folk af hensyn til foreningsmedlemskab. Hvilke sanktionsmuligheder har ministeren over for AOF, der jo ganske åbent har sagt, at man har gjort det med henvisning til foreningsmedlemskab?

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

I henhold til gældende lov har ministeren ingen sanktionsmulighed. Det er heller ikke det sædvanlige, at det er ministeren, der har sanktionsmuligheder, når en lov bliver overtrådt. Det sædvanlige er, at det foregår ved domstolene. Det vil også være det sædvanlige i denne sag, og derfor har jeg også henvist til, at sagen må behandles ved domstolene.

Det, jeg kan som minister, er at overveje, om vi kan forhindre sådanne situationer i fremtiden ved at ændre på vores lovgivning, specielt på vores lovgivning vedrørende sanktionerne. Det vil ikke hjælpe noget, at vi gør det forbud, som allerede eksisterer, til et dobbelt forbud. Vi har forbudet i forvejen. Det er sanktionerne, vi skal se på, og det har regeringen bebudet at den vil gøre.

Jeg vil altså sige til fru Pia Kjærsgaard, at jeg har ikke noget ønske om at lægge mig ud med fru Pia Kjærsgaard i denne sag. Men jeg appellerer om, at fru Pia Kjærsgaard læser tingene, inden spørgsmålene bliver stillet. Fru Pia Kjærsgaard henviser til det lovforslag, jeg har fremsat for så vidt angår gravide og forbud mod fyringer af dem. Hvis fru Pia Kjærsgaard havde læst det lovforslag, som hun henviser til, ville det være fremgået, at vi har haft et sådant forbud siden 1980 mod fyring af gravide kvinder. Også på det område er det et spørgsmål om

sanktionerne, vi beskæftiger os med, og ikke et spørgsmål om at indføre et dobbelt forbud. Det er faktisk derfor, jeg tillader mig at sige til fru Pia Kjærsgaard, at det kunne være hensigtsmæssigt, hvis det er saglig debat, fru Pia Kjærsgaard ønsker, i hvert fald lige at læse lovgivningen, inden spørgsmålene bliver formuleret, så kan vi tage en debat om det reelle, nemlig om der skal være andre sanktioner. Det får vi lejlighed til at diskutere, både når regeringen kommer med sit lovforslag, og når vi skal have den forespørgselsdebat, som fru Pia Kjærsgaard har rejst.

Pia Kjærsgaard (FP):

Ministeren må vide, at jeg i et af de tre skriftlige spørgsmål, jeg stillede ham, har spurgt om de sanktioner, som også hr. Bernhard Baunsgaard var inde på. Ministeren svarer bevidst ikke på de spørgsmål, der bliver stillet ham. Jeg kan tredje gang spørge, om ministeren er enig i, at dette er berufsverbot på samme måde, som det praktiseres i Vesttyskland. Det er faktisk spild af Folketingets tid, når man 3 gange skal stille det samme spørgsmål til en minister.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om jeg skal opfatte det på den måde, at de sanktioner, der er mulige efter gældende lov, er for svage i dette tilfælde, og at regeringen derfor vil styrke dem.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg er helt enig med fru Pia Kjærsgaard i, at det er spild af Folketingets tid. Det er klart, at jeg som dansk minister ikke vil vurdere og karakterisere forholdene i Vesttyskland. Det er ikke hensigtsmæssigt, og det vil jeg ikke gøre.

Til hr. Bernhard Baunsgaard kan jeg svare bekræftende: Vi overvejer at skærpe sanktionerne med henblik på at forebygge, at vi får lignende tilfælde i fremtiden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 425

4) Til undervisnings- og forskningsministeren af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Skal man være medlem af et bestemt parti for at blive lærer hos AOF?«

[Pia Kjærsgaard]

Skriftlig begrundelse

Spørgeren ser sig nødsaget til at gentage spørgsmål nr. S 377, hvor spørgeren udbad sig skriftligt svar, men da ministeren undlader at svare, skal dette gentages til mundtlig besvarelse.

Ministeren opfordres til inden besvarelsen at sætte sig grundigt ind i den konkrete sag.

Pia Kjærsgaard (FP):

Ministeren svarer ikke på mit ligelydende skriftlige spørgsmål stillet den 15. januar 1988, og da ministeren har oplyst over for mig, at AOF skønmæssigt har modtaget 150 mio. kr. i 1987 fra skatteydere med forskellig politisk overbevisning, er det interessant at vide, om det er et krav at have den røde partibog i orden for at undervise hos AOF.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg tror ikke, der er tvivl om, at der findes afdelinger af AOF, der har som betingelse, at man skal være socialdemokrat for at undervise i afdelingen. Spørgsmålet lyder så: Strider det mod dansk lovgivning at stille en sådan betingelse? Svaret er, når man taler om ansættelse – ikke afskedigelse, men ansættelse – at det ikke strider mod dansk lovgivning.

Jeg kan oplyse, at det er præcis de samme vilkår, der gælder for alle private grundskoler. De kristne friskoler har allerede rørt på sig i den aktuelle debat og sagt, at de da ikke håber, at man ikke fortsat kan stille krav om, at man skal være bekendende kristen, hvis man vil undervise på deres skoler. Det kan fru Pia Kjærsgaard så kalde berufsverbot, hvis hun vil tale tysk.

Sagen er i al sin enkelhed, at man på de frie skoler har lov til at ansætte efter holdninger. Deri består deres frihed, og derfor er svaret altså, at hvis man vil holde sig på god dansk skolefriheds og folkeoplysnings grund, siger man ja til, at det er tilladt ved ansættelse at anlægge holdningsmæssige kriterier.

Hvad der skal ske, hvis man afskediger, er en sag for arbejdsministeren og justitsministeren og for domstolene, og det vil jeg ikke udtale mig om, for det er der sagt nok om.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal læse op af et brev, som bestyrelsen

vistnok uforvarende – givetvis har den fortrudt det 100 gange – har sendt til den omtalte møbelpolstrer. I brevet står der, at på et AOF-repræsentantskabsmøde var et af bestyrelsesmedlemmerne af den opfattelse, at en mand, der er kredsformand i Fremskridtspartiet, ikke har den rigtige holdning til arbejderbevægelsen. Han var derfor meget imod, at manden nu fortsatte det tredje hold i møbelpolstring. Det skal i denne sag understreges, at det ikke var en nyansættelse. Det var rent faktisk en mand, der havde arbejdet i et par år for AOF uden problemer.

Så skal jeg bare have ministeren til at sige, om han er enig med mig i, at man godt kan være en dårlig underviser i møbelpolstring, blot man er en god socialdemokrat, men man kan ikke blive genansat, selv om man er god til at undervise i møbelpolstring, hvis man er Fremskridtsmand. Er ministeren enig i, at sådan er forholdene rent faktisk i denne her sag?

Erling Christensen (S):

Jeg vil godt spørge ministeren, måske også i forlængelse af det tidligere spørgsmål: Når man siger, at der skal gøres sanktioner gældende efter loven, skal der så ikke være et ansættelsesforhold, en ansættelseskontrakt i den forbindelse, inden man kan gøre sanktioner gældende? Et spørgsmål om, hvorvidt man kan tilbyde et menneske job eller ej, har vel ikke noget med lovens tekst at gøre.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Hvad angår spørgsmålet om afskedigelse, vil jeg gerne have lov til at henvise til arbejdsministeren, der lige har svaret, og til justitsministeren, som er minister for jura, og til domstolene. Jeg har ikke forberedt mig på i dag at give en længere juridisk udredning af afskedigelses-spørgsmålet. Det har jeg ikke gjort, for det står der ikke noget om i det spørgsmål, jeg har fået. Spørgsmålet lyder nemlig: »Skal man være medlem af et bestemt parti for at blive lærer hos AOF?«, og så underforstår jeg: og er det lovligt at kræve det? Mit svar er: Ja, i ansættelsessituationen er det lovligt. Man kan sige, det er tåbeligt og latterligt; hvad har møbelpolstring med politik at gøre? Alle den slags meninger og udtalelser kan jeg også deltage i, og dér er jeg måske ikke så uenig med fru Pia Kjærsgaard. Men

[Undervisnings- og forskningsministeren]

når spørgsmålet lyder: Er det lovligt at stille en holdningsmæssig betingelse, er svaret for alle de frie skoleformer: Ja, og deri består det usædvanlige i den danske skolefrihedstradition, og den vil jeg tillade mig at lægge et godt ord ind for, og jeg troede egentlig også, at Fremskridtspartiet var på det hold.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal selvfølgelig takke for svaret, men når nu ministeren selv siger, at det er tåbeligt og latterligt, og også arbejdsministeren i nogle tidligere udtalelser i pressen har sagt, at han er meget bekymret, må jeg endnu en gang understrege, at jeg synes, det ville være rimeligt og hensigtsmæssigt, om de to borgerlige ministre fremsatte forslag på disse områder, så forholdene rent faktisk blev ændret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 421**5) Til sundhedsministeren af:****Ib Jakobsen (FK):**

»Vil ministeren oplyse, hvilke konsekvenser de bebudede bortfald af statstilskuddet til dialysebehandling vil få, og herunder oplyse om de økonomiske konsekvenser?«

Ib Jakobsen (FK):

Baggrunden for spørgsmålet er, at det har været svært at få oplyst, hvilke konsekvenser de besparelser, som er bebudet på dialysebehandling, vil få. Ved at henvende sig til Sundhedsstyrelsen får man oplyst, at der gives en række statstilskud til forskellige behandlingsformer vedrørende den sygdom, det drejer sig om, men når det gælder dialysebehandlingen, skal dette statstilskud åbenbart falde bort nu. Derfor er spørgsmålet naturligvis, om ministeren har gjort sig overvejelser og beregninger over dels de behandlingsmæssige, dels de økonomiske konsekvenser af dette.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Som hr. Ib Jakobsen har nævnt det, har der i den offentlige debat været en vis usikkerhed med hensyn til konsekvenserne af, at tilskudsordningen til dialysebehandling er blevet omlagt – og jeg vil gerne lægge vægt på ordet »omlagt«; den er nemlig ikke bortfaldet, som nogle fejlagtigt har troet.

Jeg vil derfor gerne benytte denne lejlighed til at oplyse, at det, der er sket, alene er en flytning af midlerne fra at være et øremærket tilskud til dialysebehandling over til bloktilskuddene. Økonomisk er denne omlægning til de generelle bloktilskud neutral både for staten og for sygehuskommunerne under ét, og Amtsrådsforeningen har også ved flere lejligheder anbefalet en sådan omlægning.

Jeg kan fortælle, at dialysetilskuddet blev indført på et tidspunkt, nemlig i 1969, da dialyse var en ny og kompliceret behandlingsform, hvorfor en centralisering på nogle få behandlingscentre var nødvendig. Dialysetilskuddet medvirkede således til at sikre den ønskede centralisering, som dengang var afgørende for behandlingen.

I dag er det imidlertid sådan efter en lægefaglig vurdering, at en behandlingsstruktur af denne karakter ikke mere er nødvendig, idet dialyse er blevet så almindelig, at den kan indgå på linje med sygdomsbehandling i øvrigt. Da ansvaret for sygehusvæsenets drift som bekendt er placeret decentralt, dvs. i amtsrådene og i Københavns og Frederiksberg Kommuner, må det herefter være disse myndigheder selv, der foretager prioriteringen af indsatsen og som sagt også over bloktilskuddene får tilført midlerne hertil, så patienterne kan behandles ganske som hidindtil.

Jeg vil gerne i denne forbindelse føje til, at mens dialyse principielt er midlet, er transplantation målet for behandling af kronisk nyresvigt, og for at fremme antallet af nyretransplantationer er jeg indstillet på at søge statens tilskud hertil forøget.

Ib Jakobsen (FK):

Jeg fik ikke svar på det, der var det centrale i mit spørgsmål, nemlig konsekvenserne. Man foretager vel ikke en omlægning, medmindre man ønsker, at det skal have nogle konsekvenser – det kan så være i positiv eller negativ forstand, vel formentlig positiv. Men når det nu bliver oplyst – det har jeg i øvrigt også fået oplyst fra Sundhedsstyrelsen – at der sker en omlægning, så dette statstilskud fremtidig indgår i bloktilskuddene, må det vel betyde – formoder jeg – at bloktilskuddene bliver forøget med et beløb svarende til dette statstilskud, eller hvordan kan man forvente at de midler, som skal gå til dialysebehandling, vil blive fordelt? Jeg vil

[Ib Jakobsen]

gerne – og det er det centrale – have at vide, nøjagtigt hvad denne omlægning af statstilskuddet betyder, og hvilke konsekvenser den får, når det drejer sig om de midler, der skal anvendes til dialysebehandling. Det er sådan set det centrale i spørgsmålet, men det var egentlig det eneste, jeg ikke fik svar på.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Jeg synes, jeg helt klart gjorde rede for, at omlægningen intet kom til at betyde for patienterne. Det, det drejer sig om, er, at det, der tidligere var øremærket til en centraliseret behandling på visse sygehuse, nu over bloktilskuddene bliver kanaliseret ud til de enkelte sygehuskommuner på grund af, at behandlingen er så almindelig, at en række sygehuskommuner selv kan påtage sig den. Jeg vil derfor nærmest se det som en fordel for patienterne, at de nu flere steder end hidindtil kan blive behandlet på nøjagtig de samme økonomiske vilkår. Der er som sagt ikke tale om nogen tilbagetrækning af et tilskud, men kun om, at det betales til de enkelte sygehuskommuner.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 423

6) Til *sundhedsministeren* af:

Ib Jakobsen (FK):

»Hvad agter ministeren at foretage for at sikre, at reglerne for indberetning af arbejdsbetingede sygdomme overholdes?«

Ib Jakobsen (FK):

Vedrørende indberetning af arbejdsbetingede sygdomme er der på det seneste kommet nogle beregninger fra formanden for PLO – ikke Arafat, men formanden for Praktiserende Lægers Organisation – som viser, at af de patienter, de praktiserende læger får ind i deres konsultation på grund af en lidelse, hvorom man med 100 pct.s sikkerhed kan sige, at den er betinget af arbejdsforholdene, bliver kun 60 pct. indberettet. Hvis det drejer sig om mistanke om en lidelse, der er en følge af arbejdsforholdene, drejer det sig kun om 40 pct.

Det er disse forhold, der er baggrunden for det spørgsmål, jeg har stillet til sundhedsministeren.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Det stillede spørgsmål berører til en vis grad også Socialministeriet, men jeg skal da gerne ved denne lejlighed besvare det, idet jeg kan oplyse, at Socialministeriet i maj måned 1986 har udsendt en bekendtgørelse, der klart fastslår, at enhver læge og tandlæge, uanset deres arbejdssted, skal anmelde arbejdsbetingede lidelser til Direktoratet for Arbejdstilsynet og Sikringsstyrelsen.

I samme bekendtgørelse er det i øvrigt bestemt, at undladelse af at foretage anmeldelse kan straffes med bøde.

Ifølge oplysning fra Socialministeriet har Direktoratet for Arbejdstilsynet gennem de senere år gennemført en bred information navnlig til lægerne om arbejdsskader og også om indberetning af disse skader, bl.a. gennem de lokale lægekredsföreninger.

Herudover gennemfører Direktoratet for Arbejdstilsynet kontrol med lægerne gennem klageadgang til direktoratet.

Socialministeren mener – og jeg er enig med hende i dette synspunkt – at den givne vejledning og også den information, der foreligger, samt de fastsatte straffebestemmelser og klageadgangen på området på god måde bidrager til, at reglerne om indberetning af arbejdsbetingede sygdomme overholdes. Jeg kan i øvrigt oplyse, at Arbejdstilsynet gennem fortsat informationsvirksomhed vil indskærpe, at indberetningspligten overholdes.

Den nævnte straffebestemmelse i Socialministeriets bekendtgørelse blev i øvrigt indført så sent som i 1986, men vi må naturligvis se, om den er tilstrækkelig. Skulle der f.eks. for læger opstå særlige problemer med indberetningspligtens overholdelse, har vi jo endelig i lægeloven skærpede straffebestemmelser for lægernes virksomhed, og jeg vil i givet fald gerne i samarbejde med Socialministeriet og Arbejdsministeriet medvirke til en løsning af eventuelle problemer på dette område.

Ib Jakobsen (FK):

Nu hørte vi så ministerens løsning på det problem, at der er nogle, der bryder reglerne i dette land. Det skulle løses ved oplysningsvirksomhed. Der er nok andre, som også bryder reglerne i dette land, der ville være glade, hvis de sanktionsmidler, man anvendte i disse tilfælde, kunne blive afløst af oplysningsvirksomhed.

[Ib Jakobsen]

Det, det drejer sig om, er jo, at der er kommet nøjagtige tal på bordet for, hvordan tingene ligger, og mit spørgsmål var, hvad ministeren agtede at foretage for at sikre, at reglerne blev overholdt. Det synes jeg ikke at jeg fik svar på. Jeg har en formodning om, at årsagen til, at det er, som det er, er det arbejdspress, som de praktiserende læger udsættes for. Man har ganske enkelt ikke overskud til at vurdere og til at foretage disse indberetninger. Det er nogle af de oplysninger, som også er kommet fra lægernes side.

Svaret var altså meget uklart, og jeg vil godt spørge ministeren, om hun agter i højere grad, end det hidtil har været tilfældet, at tage de sanktioner i anvendelse, som loven giver mulighed for.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Jeg kan bekræfte, hvad jeg sagde til hr. Ib Jakobsen i første omgang, at der vil blive foretaget en øget information over for lægerne om den pligt – og jeg siger udtrykkeligt »pligt« – de har til at indberette disse skader eller deres mistanke om sådanne skader, og jeg vil derfor også sige, at hvis de ikke anmeldes efter de foreskrevne regler, er der sanktionsbestemmelser, og disse sanktionsbestemmelser vil, uanset om det er efter den ene eller den anden af lovgivningens regler, de måtte være fastsat, naturligvis blive taget i anvendelse.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Bjørn Westh: spm. nr. S 347

Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 351 og 373–375

Fabricius: spm. nr. S 355

Lis Aaltonen: spm. nr. S 358 og 359

J. K. Hansen: spm. nr. S 361

Leif Hermann: spm. nr. S 362

Erling Christensen: spm. nr. S 364

Dohrmann: spm. nr. S 368

Ole Espersen: spm. nr. S 370

Lykketoft: spm. nr. S 371

Berlau: spm. nr. S 379

Birthe Hansen: spm. nr. S 384

Spm. nr. S 347

Til *industriministeren* (16/12 87) af:

Bjørn Westh (S):

»Vil ministeren redegøre for forbrugerombudsmandens kompetence og sanktionsmuligheder over for urigtig mærkning af beklædningsvarer?«

Begrundelse

Baggrunden for spørgsmålet er bl.a. forbrugerombudsmandens svage reaktion i en sag, hvor varer syet i Egypten fik påført et mærke med et tydeligt dannebrogflag og solgt som en dansk vare. Forbrugerombudsmanden afsluttede sagen ved blot at notere sig, at virksomheden fremover ville undlade en sådan fremgangsmåde.

Svar (14/1 88):

Industriministeren (Nils Wilhjelmsen):

Spørgsmålet har været forelagt forbrugerombudsmanden, der har udtalt følgende:

»Ved Industriministeriets bekendtgørelse nr. 321 af 16. juni 1978 om salg af beklædningsgenstande er det i § 1 bestemt, at der ved salg eller udbud til salg til forbrugere af beklædningsgenstande af strikket og vævet stof ikke må anvendes angivelser, tegn eller præsentations-, etiketterings- eller salgsmetoder, der er egnede til at vildlede forbrugerne med hensyn til varernes oprindelsesland.

Overtrædelse af § 1 straffes med bøde, jf. § 2 i bekendtgørelsen.

Endvidere har forbrugerombudsmanden efter forhandling med de berørte erhvervs- og forbrugerorganisationer samt fagforbund i november 1978 udarbejdet vejledende retningslinier om forståelsen af begrebet »vildledning« med hensyn til oprindelsesland ved salg af beklædningsgenstande. Disse retningslinier er hidtil blevet lagt til grund ved forbrugerombudsmandens vejledende udtalelser om beklædningsgenstandes mærkning med oprindelsesland.

Foruden de nævnte bestemmelser om vildledning ved mærkning finder § 2, stk. 1, og § 11 i markedsføringsloven anvendelse på dette område.

[Industriministeren]

Overtrædelse af §§ 2 og 11 i markedsføringsloven straffes med bøde, jf. lovens § 19, stk. 3.

Ifølge § 15, stk. 1, i markedsføringsloven fører forbrugerombudsmanden tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af god markedsføringsetik eller af lovens øvrige bestemmelser eller af bestemmelser fastsat af industriministeren i medfør af loven.

Forbrugerombudsmanden skal efter markedsføringslovens § 15, stk. 2, på eget initiativ eller på grundlag af klager eller henvendelser fra andre ved forhandling søge at påvirke de erhvervsdrivende til at virke i overensstemmelse med loven og de af industriministeren i medfør af loven fastsatte bestemmelser.

Ved overtrædelse af markedsføringslovens § 2 kan forbrugerombudsmanden enten anlægge en borgerlig sag om forbud mod den anvendte fremgangsmåde, jf. § 16 i markedsføringsloven, eller anmode anklagemyndigheden om at rejse tiltale i sagen med påstand om idømmelse af bødestraf. Er der tale om overtrædelse af § 11 i markedsføringsloven, kan forbrugerombudsmanden ikke rejse en forbudssag, men er henvist til at foranledige strafforfølgning.

I øvrigt fremgår det af bestemmelsen i § 2, stk. 1, i Industriministeriets bekendtgørelse om regler for forbrugerombudsmandens virksomhed, at forbrugerombudsmanden særligt skal føre tilsyn med markedsføringen på områder, hvor overtrædelser af markedsføringsloven kan forudses ofte at forekomme, eller hvor sådanne kan være til særlig skade for forbrugerne, samt hvor der er tale om markedsføringsforanstaltninger af stor praktisk betydning.

Det følger af denne bestemmelse i bekendtgørelsen, jf. § 16 i markedsføringsloven, at forbrugerombudsmanden selv afgør, hvilke sager han ønsker at tage op til behandling, og hvilke retssager han ønsker at rejse. Forbrugerombudsmandens afgørelse herom beror således efter de nævnte bestemmelser på en skønsmæssigt præget vurdering i hvert enkelt tilfælde. I øvrigt kan forbrugerombudsmandens afgørelser efter markedsføringsloven ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. lovens § 18, stk. 2.

Som følge af forhandlingsprincippet i markedsføringslovens § 15, stk. 2, skal forbrugerombudsmanden først og fremmest ved forhandling søge at påvirke de erhvervsdrivende til at handle i overensstemmelse med markeds-

føringsloven og de i henhold til loven udstedte bekendtgørelser. I almindelighed vil der kun blive tale om tiltalerejsning ved gentagne overtrædelser af loven.

I den sag, der danner grundlag for det rejste folketingsspørgsmål, har den erhvervsdrivende efter forbrugerombudsmandens henvendelse bekræftet, at man fremover vil undlade at anvende vildledende angivelser med hensyn til oprindelsesland ved salg af beklædningsgenstande.

Forbrugerombudsmanden fandt herefter ikke anledning til i det pågældende tilfælde at anmode anklagemyndigheden om tiltalerejsning for den allerede skete overtrædelse af markedsføringsloven.«

Jeg kan henholde mig til denne udtalelse.

Spm. nr. S 351

Til *sundhedsministeren* (17/12 87) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Agter ministeren at følge læge og Venstre-folketingsmedlem Jørgen Winthers forslag i Ekstra Bladet den 15. december 1987 om en registrering af AIDS-positive?«

Begrundelse

Spørgsmålet er stillet, fordi et medlem af Venstres folketingsgruppe nu offentligt erkender, at regeringens holdning ikke at ville indføre kontrol og registrering af AIDS-tilfælde er totalt forfejlet.

Jørgen Winther er blot én af mange fremtrædende læger, som nu anbefaler en registrering, og det er meningsløst og vildledende at foregøgle befolkningen, at AIDS er en sygdom som enhver anden. Spørgeren mener, at registrering er et uundværligt middel, når en sygdoms forekomst og epidemiologi skal klarlægges. Folketinget bliver alligevel for eller senere nødt til at ændre holdning, således at denne dødelige sygdom ikke skal brede sig som en steppebrand.

Der henvises til Fremskridtspartiets lovforslag, behandlet i folketingssalen senest den 27. november 1987, om ændring af lov om bekæmpelse af kønssygdomme.

Svar (7/1 88):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

[Sundhedsministeren]

Som jeg nævnte i forbindelse med førstebehandling den 27. november sidste år af Fremskridtspartiets forslag til ændring af køns sygdomsloven, kræver en effektiv registrering af AIDS-positive, at der indføres en obligatorisk undersøgelse af hele den danske befolkning, en undersøgelse, som gentages med jævne mellemrum for at få et dækkende billede af smittens udbredelse og udvikling.

Vi har allerede nu gode muligheder for at følge sygdommens udbredelse, og med det smittebillede, vi kender i dag, er det fortsat min opfattelse, at ressourcerne vil være bedre anvendt på anden måde.

Spm. nr. S 355

Til *undervisnings- og forskningsministeren* (18/12 87) af:

Fabricius (KF):

»Hvad kan ministeren nærmere oplyse om sin indstilling til, at der gives landets gymnasie- og HF-elever undervisningsfri, for at de kan deltage i indsamlingen til Operation Dagsværk i begyndelsen af november 1988, og deler ministeren spørgereens betænkelighed ved, at der endnu ikke er afleveret noget revideret regnskab for Operation Dagsværk-indsamlingen i november 1986?«

Begrundelse

Det er netop blevet offentliggjort, at pengene fra Operation Dagsværk-indsamlingen i november 1988 skal gå enten til skolebyggeri i den del af Eritrea, der beherskes af befrielsesfronten EPLF, eller til etablering af en landbrugslinie for unge namibiske flygtninge på en skole i Congo. Spørgeren finder, at valget af projekter demonstrerer en beklagelig politisk ensidighed, og finder i øvrigt, at det kan være vanskeligt at tale om, at indsamlingen vil give et relevant undervisningsmæssigt udbytte.

Der er endnu ikke blevet afleveret noget regnskab for Operation Dagsværk-indsamlingen i november 1986 til Nicaragua, på trods af at indsamlingen altså foregik for over et år siden. Spørgeren finder det betænkeligt, at et antal gymnasie- og HF-elever i november 1986 fik undervisningsfri for at deltage i et projekt, hvis udkomme der ikke er skabt klarhed over efter mere end et års forløb.

Svar (8/1 88):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg tager ikke stilling til, om elever i gymnasiet eller andre skoleformer deltager i mellemfolkelige eller andre idealistiske aktiviteter, men deltagelsen bør ske med respekt for den enkelte uddannelse og for de ressourcer, som samfundet stiller til rådighed for uddannelsessystemet. En enkelt skoledag i gymnasiet koster det offentlige 11 mio. kr.

Jeg mener, vi skal værne om elevernes undervisningsdage og sikre, at de i videst muligt omfang kan gennemføres som planlagt.

Dette var baggrunden for, at jeg i 1986 henstillede til samtlige amtskommuner og Københavns og Frederiksberg Kommuner, som fastlægger ferier og fridage på gymnasieområdet, kun at give en fridag til Operation Dagsværk mod kompensation i form af inddragelse af en anden ferie- eller fridag.

En anden mulighed er, at indsamlingen henlægges til en eller flere eftermiddage. Den omstændighed, at nogle elever har erhvervsarbejde, gør det jo kun lettere for de pågældende at præstere et »dagsværksbidrag«.

Den regnskabsmæssige side af Operation Dagsværk henhører under Justitsministeriet. Retsgrundlaget er indsamlingsloven (lovbekendtgørelse nr. 623 af 15. september 1986) og Justitsministeriets øvrige regler om offentlige indsamlinger, og det er således Justitsministeriet, der påser, at reglerne overholdes.

Spm. nr. S 358

Til *sundhedsministeren* (18/12 87) af:

Lis Aaltonen (KF):

»Hvordan vil ministeren sikre, at den information, som det offentlige udsender fra Levnedsmiddelstyrelsen om ernæringsforhold, er relevant og fuldt troværdig?«

Begrundelse

Af en pressemeddelelse fra Levnedsmiddelstyrelsen den 30. november 1987 og et indslag i TV-Avisen samme dag fremgår det, at tidligere meddelelser om tilsætningsstoffers farlighed har været stærkt overdrevet.

Tilsætningsstofferne synes kun allergifremkaldende hos nogle ganske få og ikke de titusin-

[Lis Aaltonen]

der, som det tidligere bl.a. er oplyst i Statens Levnedsmiddelanstalts publikation nr. 43 fra maj 1980 og så sent som i »Redegørelse om sammenhængen mellem kost og levnedsmiddeloverfølsomhed (allergi, hjerte-kar-sygdomme og kræft)« fra Levnedsmiddelstyrelsen i april 1987.

De fejlagtige oplysninger om tilsætningsstoffer har opkræmt store dele af befolkningen og har fået grupper af befolkningen til at omlægge deres kostvaner på en uhensigtsmæssig måde, og det må være af største vigtighed at undgå noget lignende i fremtiden.

Ministeren bedes derfor oplyse, hvilke informationer der underbygger pressemeddelelsens påstande om, at mælkeprodukter, æg og frugtjuice er de levnedsmidler, der hyppigst er årsag til, at små børn får overfølsomhedsreaktioner, og påstanden om, at det hos de voksne er de almindelige levnedsmidler, der giver flest problemer, og at nødder, frugt og grøntsager, specielt i rå tilstand, er et problem for mange mennesker med høfeber. Ligeledes bedes det angivet, hvor sikre disse oplysninger er.

Svar (14/1 88):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Da der i begrundelsen for spørgsmålet henvises til Levnedsmiddelstyrelsens pressemeddelelse af 30. november 1987 om allergi, har jeg bedt Levnedsmiddelstyrelsen om en redegørelse for styrelsens udmeldinger vedrørende tilsætningsstoffer og allergi:

»I marts 1979 anmodede Miljøministeriet Levnedsmiddelstyrelsen om i samarbejde med Sundhedsstyrelsen at udarbejde en nærmere redegørelse for levnedsmidternes rolle i allergispejlsålet.

Arbejdsgruppen blev ledet af direktør, dr. med. vet. Emil Poulsen, og arbejdsgruppen bestod i øvrigt af læger med specielt kendskab til allergiproblemer samt repræsentanter for Sundhedsstyrelsen og Levnedsmiddelstyrelsen.

Det fremgik af arbejdsgruppens rapport, at der rådede betydelig usikkerhed med hensyn til at vurdere hyppigheden i befolkningen af allergi og intolerance. Specielt med hensyn til intolerance over for tilsætningsstoffer skønnede arbejdsgruppen, at i størrelsesordenen 10.000–20.000 personer i befolkningen ville kunne reagere på farvestoffer og/eller benzoa-

ter. Det antal personer, der i det daglige har problemer på grund af stoffernes tilstedeværelse, var ikke kendt af arbejdsgruppen.

Det fremgik, at allergi over for naturlige indholdsstoffer i levnedsmidler var et større problem end intolerance over for tilsætningsstoffer. Redegørelsen fra arbejdsgruppen er udsendt i publikation nr. 43 fra Statens Levnedsmiddelanstalt, maj 1980.

Arbejdsgruppens redegørelse var også baggrunden for de oplysninger om allergi og intolerance, der fremgik af Levnedsmiddelstyrelsens redegørelse om sammenhængen mellem kost og allergi, hjerte-kar-sygdomme og kræft (Publikation nr. 145, juni 1987).

Ved skrivelse af 17. august 1987 fra miljøministeren blev Levnedsmiddelstyrelsen bedt om at opprioritere styrelsens arbejde vedrørende allergi.

Til opfølgning af denne beslutning gennemførte Levnedsmiddelstyrelsen under ledelse af underdirektør Jørgen Højmark Jensen en møderække om allergi. Til møderækken blev inviteret et bredt udvalg af de personer, der til daglig beskæftiger sig med allergiproblematikken. Formålet med møderækken var at få et overblik over de lægeligt sagkyndiges syn på de nyeste forskningsresultater.

På disse møder kom det frem, at man på Rigshospitalet siden 1980 kun har kendskab til 10 tilfælde af overfølsomhedsreaktioner på grund af tilsætningsstoffer, hvilket kunne tyde på, at det af udvalget skønnede antal på 10.000–20.000 personer har været for stort. På den anden side er der ikke blevet testet for alle relevante tilsætningsstoffer, ligesom det, at intolerance over for de 10 almindeligst undersøgte farvestoffer og konserveringsmidler ikke ses så meget i klinikerne, kan skyldes, at folk selv opdager årsagen til deres overfølsomhed og bevist undgår levnedsmidler med disse stoffer.

Der er således fortsat stor usikkerhed om den faktiske forekomst af intolerance over for tilsætningsstoffer. Levnedsmiddelstyrelsen ønskede imidlertid med pressemeddelelsen af 30. november 1987 at gøre befolkningen opmærksom på, at overfølsomhedsreaktioner oftere skyldes allergi over for de almindelige levnedsmidler end intolerance over for tilsætningsstoffer.

Pressemeddelelsens oplysninger om, at mælkeprodukter, æg og frugtjuice er de levnedsm-

[Sundhedsministeren]

midler, der hyppigst er årsag til, at små børn får overfølsomhedsreaktioner, bygger på nationale og internationale undersøgelser samt oplysninger fra de allergiekspertter, der har deltaget i møderækken.«

Jeg kan henholde mig til Levnedsmiddelstyrelsens redegørelse, der viser, at den information og de initiativer, Levnedsmiddelstyrelsen har sat i gang, er sket på baggrund af miljøministerens ønsker og på et sagligt forsvarligt grundlag.

Jeg har derfor ikke grundlag for at mene, at Levnedsmiddelstyrelsens oplysninger ikke har været relevante og troværdige. Jeg finder, at det er et naturligt led i Levnedsmiddelstyrelsens arbejde at informere befolkningen om væsentlige forhold vedrørende levnedsmidler, ligesom ny viden naturligt må indgå i en sådan information.

Spm. nr. S 359

Til *sundhedsministeren* (18/12 87) af:

Lis Aaltonen (KF):

»Kan ministeren oplyse, hvilke planer der foreligger for en strategi på området overfølsomhedsreaktioner over for levnedsmidler og tilsætningsstoffer, hvor højt disse prioriteres, og hvordan ministeren tænker sig et eventuelt samarbejde med Statens Husholdningsråd om et eventuelt oplysningsarbejde?«

Bagrundelse

Af en pressemeddelelse fra Levnedsmiddelstyrelsen den 30. november 1987 fremgik det, at man vil udforme en sådan strategi.

Svar (14/1 88):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Jeg har bedt Levnedsmiddelstyrelsen om en redegørelse for spørgsmålet. Styrelsen har svaret følgende, til hvilket jeg kan henholde mig:

»Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. S 358, bad miljøministeren i august 1987 Levnedsmiddelstyrelsen om at opprioritere arbejdet vedrørende allergi. På den baggrund har Levnedsmiddelstyrelsen sat en række initiativer i værk. Ud over den i besvarelsen af spørgsmål nr. S 358 nævnte møderække kan nævnes,

- at der arbejdes på etablering af en databank, der skal registrere forekomsten af overfølsomhedsfremkaldende stoffer i levnedsmidler,
- at der arbejdes med en pjeceserie vedrørende levnedsmiddelallergi, bl.a. en pjece om mærkningsregler til hjælp for allergikere (i serien er foreløbig udkommet en pjece om nikkelallergi),
- at Levnedsmiddelstyrelsen i samarbejde med overlæge, dr. med. Ole Østerballe har igangsat en undersøgelse på Viborg, Kolding, Ålborg og Odense sygehuse, der skal belyse hyppigheden af overfølsomhed over for tilsætningsstoffer hos børn, og
- at Levnedsmiddelstyrelsen undersøger levnedsmidler for naturligt indhold af nogle intolerancefremkaldende stoffer, f.eks. benzoesyre og salicylsyre. Disse data skal benyttes i udbygningen af styrelsens databank. Anvendelsen af tilsætningsstoffer i levnedsmidler følges derudover i udvalgte varegrupper, f.eks. slik og is og sukkerholdige pålægsvarer.

Derudover er det planlagt at undersøge forureningers betydning for overfølsomhedsreaktioner.

Med hensyn til samarbejdet med Husholdningsrådet er det aftalt, at Statens Husholdningsråd forestår ernæringsoplysninger, mens Levnedsmiddelstyrelsen informerer om andre særlige forhold vedrørende levnedsmidler. Levnedsmiddelstyrelsens undersøgelsesresultater og udredninger vil dog naturligt indgå i grundlaget for Husholdningsrådets ernæringsoplysning. Efter at Statens Husholdningsråd er indgået i den nye Forbrugerstyrelse, har der været kontakt mellem ledelsen af Forbrugerstyrelsen og ledelsen af Levnedsmiddelstyrelsen, og der er enighed om at fortsætte efter de samme retningslinier som hidtil.«

Spm. nr. S 361

Til *trafikministeren* (18/12 87) af:

J. K. Hansen (S):

»Vil ministeren oplyse grunden til, at han personligt har grebet ind over for flyselskabet Air France for at sikre 16 danske medlemmer af EF-Parlamentet en fortsat månedlig skattefri gevinst på 4.200 kr., og mener ministeren ikke, at rejsegodtgørelse til danske EF-parlamentari-

[J. K. Hansen]

kere skal stå i forhold til den faktiske udgift og ikke figurere som en særlig skattefri gevinst?»

Begrundelse

Ifølge Politiken den 18. december 1987 har trafikministeren personligt grebet ind over for flyselskabet Air France for at sikre de danske EF-parlamentarikere en fortsat skattefri månedlig gevinst på 4.200 kr. Selv om der er specielle regler for rejsegodtgørelse til EF-parlamentarikerne, må det vel være sådan, at den fastsatte rejsegodtgørelse står i forhold til de faktiske rejseudgifter, og det kan vel næppe være en dansk trafikminister opgave personligt at sikre og supplere EF-parlamentarikernes månedlige honorarer. Det fremmer næppe heller offentlighedens forståelse for det parlamentariske arbejde i og uden for Europa-Parlamentet.

Svar (8/1 88):

Trafikministeren (Nør Christensen):

Jeg skal om den pågældende sag, som jeg ikke, som spørgeren siger, har grebet ind i, oplyse følgende:

Air France har i brev af 2. december 1987 ansøgt om trafikrettigheder i 1988 på ruten København-Strasbourg og samtidig søgt om godkendelse af de til flyvningerne hørende passagerpriser.

De ansøgte priser er i princippet de samme, som Air France tidligere har anvendt på ruten, senest i efteråret 1987.

Den pris, dagbladet Politikens artikel af 18. december 1987 beskæftiger sig med, er en særlig 50-pct.s-rabat på normalprisen, som den franske stat forlanger at luftfartsselskabet Air France skal anvende på sine ruter til Strasbourg fra København, Rotterdam og Dublin. Prisen er en såkaldt Government Order. Den franske Government Order er fra 1981. Vi har i forbindelse med Air France's tidligere beflyvning af ruten ikke modsat os dens anvendelse.

I 1987 indførtes med virkning fra 1. januar 1988 en opstramning af de situationer, i hvilket Government Orders ville blive anerkendt. Den foreliggende Government Order ligger på den ene side på grænsen af, hvad der efter de opstrammede regler fremover vil blive anerkendt, men er på den anden side ikke et eksempel af den art, som gav os anledning til opstramning. Ud fra en helhedsvurdering har vi derfor fundet, at vi fortsat vil anerkende den.

Spm. nr. S 362

Til *justitsministeren* (18/12 87) af:

Leif Hermann (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvornår efterforskningen i sagen om chefredaktør Ambro Kraghs og journalist Jan Michaelsens overtrædelse af bestemmelsen i den daværende straffelovs regel om meddeleleshæleri forventes afsluttet, således at sagen enten kan afsluttes med, at de rejste sigtelser frafaldes, eller at der rejses tiltale?»

Begrundelse

Sagen om Lillian v. Kaufmanns skattesag og Ekstra Bladets omtale heraf har nu stået på i mere end 1½ år, og det synes ikke, som om Københavns politi, der efterforsker sagen, har udvist den for standen så karakteristiske nidkærlighed og effektivitet i efterforskningen, da efterforskningen i sagen endnu ikke er afsluttet. Dermed kan spørgsmålet om fortsat at opretholde de uhyre sjældent brugte sigtelser mod de i spørgsmålet nævnte journalister kun opfattes som en trussel mod pressefriheden og som en fordrejning af grundlæggende retsprincipper.

Således har politiet på intet tidspunkt efterforsket, hvorledes fortroligt materiale vedrørende regeringens overvejelser om begrænsning af NO_x-udslippene fra kraftværker i dag - 1987 - kunne slippe ud til offentligheden og blive omtalt i flere aviser.

Svar (11/1 88):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Politidirektøren i København har i anledning af det stillede spørgsmål over for Justitsministeriet oplyst, at efterforskningen i den i spørgsmålet nævnte straffesag har været særdeles omfattende, og at Østre Landsret i den forbindelse i november 1987 har taget stilling til spørgsmål vedrørende foretagelse af særlige efterforskningsskridt som led i undersøgelsen af sagen.

Politidirektøren har endvidere oplyst, at behandlingen af sagen søges fremskyndet mest muligt. Det er imidlertid på nuværende tidspunkt ikke muligt at udtale sig om, hvornår efterforskningen vil være afsluttet.

Spm. nr. S 364

Til *statsministeren* (22/12 87) af:

Erling Christensen (S):

»Hvorledes har regeringen tænkt sig at kompensere amterne for udgifter til behandling af barnløse par (reagensglasbørn) påbudt af sundhedsministeren?«

Begrundelse

Ifølge Det fri Aktuelt den 21. december 1987 har sundhedsministeren pålagt landets amter selv at stille faciliteter til rådighed eller at betale andre amter for, at barnløse par kan få reagensglasbørn. Amternes udgifter vurderes til ca. 45 mio. kr. pr. år.

Svar (11/1 88):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Sundhedsministeriet, der har oplyst følgende:

Det følger af sygehusloven, at når en behandling anses for at være en sygehusydelse, har hver enkelt amtskommune pligt til enten at tilbyde ydelsen i eget sygehusvæsen eller at betale for ydelsen i et fremmed sygehusvæsen.

Overvejelser om at anse in vitro-befrugtning for en sygehusydelse fandt sted i Sundhedsstyrelsens Planlægnings- og Visitationsudvalg, hvori også amtskommunerne er repræsenteret. På baggrund af en indstilling fra Sundhedsstyrelsen og efter indhentede udtalelser om de økonomiske konsekvenser fra de berørte lands- og landsdelssygehuse besluttede Planlægnings- og Visitationsudvalget, at ægtransplantation burde gøres til en almindeligt tilgængelig sygehusbehandling for barnløse par.

Det er således ikke Sundhedsministeriet, der har påbudt amtskommunerne at tage den omtalte behandling op. Sundhedsministeriet har på baggrund af en konkret henvendelse fra Frederiksborg Amt alene givet udtryk for, at ægtransplantation er en ydelse, som amtskommunerne ifølge sygehusloven har pligt til enten at tilbyde i eget sygehusvæsen eller at betale for udførelsen af i et fremmed sygehusvæsen. Hvad angår henvisning af de konkrete patienter må dette ske på grundlag af en samlet vurdering af det barnløse pars behandlingsbehov.

Med hensyn til spørgsmålet om kompensations til amtskommunerne kan det oplyses, at udgifter til etablering af ægtransplantation som en sygehusfunktion indgår i en samlet kompensation på 200 mio. kr. til dækning af visse amts-

kommunale merudgifter, jf. aktstykke 271 af 23. juni 1987. Drøftelse herom havde forinden fundet sted i regeringens kommunkontaktudvalg den 30. april 1987.

Spm. nr. S 368

Til *landbrugsministeren* (30/12 87) af:

Dohrmann (FP):

»Er det korrekt, at regeringen i EF-regi har givet sin tilslutning til, at medens 850.000 danske køer nedslagtes og honoreres med tilskud, kan visse andre EF-lande, f.eks. Holland, forøge deres kreaturbestand?«

Begrundelse

I forbindelse med nedslagtningen af Danmarks største kobesætning på Nørholm Gods har pressen fremdraget de helt urimelige EF-forhold, der eksisterer. Medens Danmark med EF-tilskud reducerer sin kreaturbestand og dermed sine valutaindtægter, skulle Holland af de samme beslutningsorganer i EF have fået grønt lys for at forøge sin kreaturbestand.

Da danske ministre jo tidligere i EF har givet deres tilslutning til sager, der absolut ikke er i dansk interesse (f.eks. fiskekvoterne), bedes oplyst, om vi også for så vidt angår produktionen af mejeriprodukter er blevet snydt, så vandet driver af os.

Svar (12/1 88):

Landbrugsministeren (Tørnæs):

Nej, det er ikke korrekt. Malkekvægbestanden var ved decembertællingen i 1987 i Danmark på 800.000 stk. Sammenlignet med 1986 er det en reduktion på 65.000 stk.

I Holland var malkekvægbestanden i 1987 på 2.000.000 stk. Sammenlignet med 1986 er det en reduktion på 247.000 stk.

Reduktionen af malkekvægbestanden er i en vis udstrækning sket med tilskud fra EF i form af den vedtagne præmie for ophør med mælkeproduktion. Denne præmie er indført med det formål at nedsætte den samlede mælkeproduktion i Fællesskabet. Reduktionen sker for at opnå en bedre balance på markedet for mejeriprodukter, der jo er præget af stor overskudsproduktion.

Mælkeproduktionen skal reduceres med samme procentsats i alle Fællesskabets med-

[Landbrugsministeren]

lemslande, og overskridelse af den tildelte kvote udløser afgiftsbetaling.

Spm. nr. S 370

Til statsministeren (4/1 88) af:

Ole Espersen (S):

»Vil statsministeren oplyse, om regeringen – under hensyn til den af Sundhedsstyrelsen fastlagte undersøgelse af eventuelle skader på danske arbejdere efter nedstyrtningen af bombeflyet på Grønland i 1968 – vil være indstillet på ikke at påberåbe sig den 20-årige forældelsesregel for civile søgsmål ved en dansk domstol ved en eventuel retssag mod den danske regering, således at det tidsforløb, der må antages at medgå med henblik på den pågældende undersøgelse, ikke medfører, at eventuelle krav forældes?«

Begrundelse

Der henvises til tidligere besvarelser fra udenrigsministeren, grønlandsministeren og indenrigsministeren vedrørende eventuelle skader på danske arbejdere.

Det må formodes, at den efter nedstyrtningen foranstaltede undersøgelse vil være så tidkrævende, at den 20-årige forældelse indtræder, inden det er muligt at anlægge en eventuel sag. Det er spørgerens opfattelse, at det ikke vil være rimeligt, om forældelse i et tilfælde som det foreliggende, hvor skaderne ofte først viser sig meget sent, kan medføre, at de pågældende arbejdere mister ethvert krav.

Det tilføjes, at der ikke blev givet et klart svar på et lignende spørgsmål stillet i februar 1987.

Efter spørgerens opfattelse har de pågældende arbejdere et særdeles rimeligt krav på ikke at skulle lide under usikkerheden med hensyn til forældelsen, samtidig med at de selv sagt i høj grad er påvirket af de overordentlig uhyggelige konsekvenser, oprydningarbejdet kan have medført.

Svar (12/1 88):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg kan oplyse, at regeringen er indstillet på under hensyn til de helt specielle omstændigheder i sagen at undlade at påberåbe sig den 20-årige forældelsesfrist ved eventuelle erstatningssøgsmål mod den danske stat.

Det er dog en forudsætning, at spørgsmålet om et eventuelt erstatningsansvar for staten som følge af flystyrtet i Thule i 1968 søges afklaret umiddelbart efter afslutningen af Sundhedsstyrelsens helbredsundersøgelse af danskerne på basen.

Spm. nr. S 371

Til miljøministeren (5/1 88) af:

Lykketoft (S):

»Er ministeren bekendt med, at der allerede nu verserer adskillige erhvervsskadeerstatningssager vedrørende folk, der har fået lidelser som følge af det store kemikalieindhold i genbrugspapirshåndklæder på danske sygehuse, og hvad agter ministeren at gøre ved problemerne med det meget store indhold af farlige kemikalier i genbrugspapir?«

Svar (13/1 88):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Miljøstyrelsen har oplyst mig om følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Miljøstyrelsen har den 7. januar 1988 forespurgt Sikringsstyrelsen, som oplyser, at man ikke umiddelbart kan se, at der har været nogen erhvervsskadeerstatningssager vedrørende folk, der har fået lidelser som følge af anvendelse af genbrugspapirshåndklæder på danske sygehuse. Miljøstyrelsen har henvendt sig til Direktoratet for Arbejdstilsynet samt kontaktet arbejdsmedicinske klinikker og dermatologiske afdelinger. Ingen steder havde man hørt om problemet endside om verserende erstatningssager vedrørende erhvervsskader.

Miljøstyrelsens Analytisk Kemisk Laboratorium foretog i 1986 en undersøgelse af indholdet af PCB i genbrugspapir på det danske marked. Indholdet af PCB var betydelig lavere end i en tilsvarende hollandsk undersøgelse, idet den maksimale PCB-koncentration var mindre end 0,3 mg/kg. I forbindelse med undersøgelsen har Miljøstyrelsen vurderet, at PCB-indholdet i genbrugspapiret ikke udgør nogen umiddelbar sundhedsmæssig risiko for forbrugeren.

Miljøstyrelsen er meget opmærksom på eventuelle kemiske og hygiejniske problemer, der måtte opstå, men i det aktuelle tilfælde med anvendelse af genbrugspapir har Miljøstyrelsen fortsat ikke kunnet konstatere nogen problemer.«

Spm. nr. S 373

Til *arbejdsministeren* (5/1 88) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvilken erstatning kan der stilles en person i udsigt, der ulovligt fyres fra sit arbejde under AOF på grund af sit politiske tilhørsforhold?«

Svar (13/1 88):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Indledningsvis skal jeg oplyse, at jeg kun kender den konkrete sag fra omtalen i dagspressen. Jeg er derfor ikke i stand til at udtale mig specifikt om denne. Generelt kan jeg imidlertid oplyse, at sager vedrørende afskedigelse i strid med lov nr. 285 af 9. juni 1982 om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold – foreningsfrihedsloven – skal forelægges de almindelige domstole til afgørelse.

Finder domstolen, at en afskedigelse er i strid med loven, skal det pålægges arbejdsgiveren at betale en godtgørelse til den afskedigede.

Godtgørelsens størrelse fastsættes af domstolen. Den kan dog ikke overstige 78 ugers løn.

Godtgørelsen skal dække den ikkeøkonomiske skade, den afskedigede har lidt. Der er derfor intet til hinder for, at der ved siden af godtgørelsen ydes erstatning efter de almindelige erstatningsretlige regler.

Spm. nr. S 374

Til *arbejdsministeren* (5/1 88) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvad vil ministeren foretage for at sikre gensættelse af en lærer under AOF, der er blevet afskediget på grund af sit politiske tilhørsforhold?«

Svar (13/1 88):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål nr. S 373 skal sager vedrørende afskedigelse i strid med foreningsfrihedsloven afgøres ved de almindelige domstole.

Jeg har som arbejdsminister ikke adgang til at gribe ind i sådanne sager, og jeg har derfor heller ingen adgang til at pålægge AOF at gensætte en lærer, der måtte være afskediget i strid med foreningsfrihedsloven.

Uanset de juridiske forhold i sagen skal der ikke herske tvivl om, at jeg og regeringen ser med dyb bekymring på den holdning, som AOF har lagt for dagen i denne sag. Det bør naturligvis altid være domstolene, der tager stilling til de konkrete sager, men det er regeringens opgave løbende at overveje, om f.eks. de sanktioner, der er til rådighed for domstolene, er tilstrækkelige. Jeg mener ikke, at man kraftigt nok kan søge at modarbejde den holdning, der her er lagt for dagen, og sagen vil blive tilagt stor vægt i de overvejelser, som regeringen for tiden gør sig på dette område.

Jeg henviser i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. S 375.

Spm. nr. S 375

Til *arbejdsministeren* (5/1 88) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvilke sanktioner kan der iværksættes over for AOF, indtil AOF accepterer at gensætte en lærer, der er fyret udelukkende på grund af sit politiske tilhørsforhold?«

Svar (13/1 88):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

AOF er en privat virksomhed.

Selv om AOF modtager statstilskud, er det ikke omfattet af forvaltningsloven eller på anden måde omfattet af den offentlige forvaltning, ud over hvad der følger af loven om fritidsundervisning for voksne.

Hverken jeg eller undervisnings- og forskningsministeren, under hvem fritidsundervisningsloven hører, har derfor mulighed for at iværksætte sanktioner over for AOF for at få dem til at gensætte en lærer.

Spm. nr. S 379

Til *justitsministeren* (6/1 88) af:

Berlau (FK):

»Hvad kan ministeren oplyse om forholdene i de danske fængsler i forhold til den rapport om Vridsløselille, der omtales i B.T. den 11. december 1987?«

Begrundelse

Ministeren bedes sørge for at tilstille spørgeren rapporten.

Svar (12/1 88):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Statsfængslet i Vridsløselille har over for Direktoratet for Kriminalforsorgen afvist den fremstilling af forholdene i statsfængslet, som artiklen af 11. december 1987 i dagbladet B.T. giver udtryk for.

Statsfængslet har endvidere oplyst, at de indsatte ikke har nogen indflydelse på, hvilket personale der er til stede på bestemte afdelinger, eller hvilke funktioner de enkelte personalemedlemmer udøver. Det er heller ikke forekommet, således som artiklen giver udtryk for, at personalemedlemmer »mobbes eller klages væk fra bestemte afdelinger i fængslet«.

For så vidt angår artiklens omtale af nogle indsattes indflydelse på andre indsatte har statsfængslet oplyst, at nogle indsatte eller bestemte grupper af indsatte jævnligt søger at få indflydelse på andre indsattes forhold. Personalet i statsfængslet er løbende opmærksom herpå og søger at modvirke den indflydelse, der har en ødelæggende virkning på statsfængslets resocialiseringsbestræbelser.

Justitsministeriet skal tilføje, at man i samarbejde med samtlige kriminalforsorgens anstalter er opmærksom på bl.a. den negative indflydelse, som navnlig bestemte grupper af indsatte søger at udøve over for andre indsatte. Det anses for afgørende for resocialiseringsbestræbelserne, at en sådan indflydelse imødegås, og at dette sker på en måde, der er mindst belastende for de personer, som søges undergivet et bestemt pres fra enkelte indsatte eller fra bestemte grupper af indsatte.

Spm. nr. S 384

Til **sundhedsministeren** (7/1 88) af:

Birthe Hansen (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvilket materiale der ligger til grund for Levnedsmiddelstyrelsens rapport om kræftisiko ved rugbrød, ymer og yoghurt for tusinder af mennesker?«

Begrundelse

En sådan alarm, som Sundhedsstyrelsen slår nu, kan ikke andet end bekymre i hvert fald alle forældre til mindreårige børn, som til dato har ment at give deres børn en lødigt kost, når en del af kosten bestod af rugbrød, ymer og yoghurt.

Spørgeren mener, at eksperterne for længst burde have sørget for, at der blev iværksat en dansk lægelig vurdering af, hvordan stoffet uretan er kræftfremkaldende; dette er imidlertid ikke sket.

Spørgeren går derfor ud fra, at den undersøgelse, som sundhedsministeren har sagt ja til, omgående iværksættes, således at forældre og børn i en ikke alt for fjern fremtid kan få besked om tilstedeværelse af kræftfremkaldende i de tre omtalte fødevarer.

Svar (14/1 88):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Levnedsmiddelstyrelsen, der har oplyst følgende:

»Spørgsmålet synes efter dets begrundelse at tage udgangspunkt i en artikel i Politiken søndag den 3. januar 1988, der imidlertid indeholder en række unøjagtigheder og misforståelser, og hvor overskriften »Kræftisiko for tusinder i øl og ymer« er helt misvisende.

Levnedsmiddelstyrelsens rapport til sundhedsministeren peger i sit sammendrag på, at der i udlandet såvel som i Danmark er fundet større eller mindre indhold af stoffet uretan i levnedsmidler, der er fremstillet ved en gæringsproces. Problemet er især knyttet til vin og spiritus. Uretan er kræftfremkaldende i dyreforsøg.

Da uretan dannes som en uønsket naturlig forurening ved gæringsprocessen, har Levnedsmiddelstyrelsen blandt andet valgt som et led i den fortsatte kortlægning af problemet at undersøge karakteristiske danske brødtyper og surmælksprodukter.

Af udenlandske undersøgelser fremgår, at der kan findes relativt små og sundhedsmæssigt ubetydelige indhold af uretan i brød og mejeriprodukter, men styrelsen har fundet det rigtigst at undersøge de danske produkter, blandt andet fordi disse er ret forskellige fra udenlandske brødtyper og surmælksprodukter, og for at skaffe vished for, at indholdet i danske basislevnedsmidler er ubetydeligt. Der er intet i Levnedsmiddelstyrelsens rapport, der peger på, at rugbrød, ymer og yoghurt skulle udgøre et problem.

Der er således ikke – som det fremgår af spørgsmålets begrundelse – slået alarm på grund af det mulige indhold af uretan i rugbrød, ymer og yoghurt.

[Sundhedsministeren]

I Levnedsmiddelstyrelsens rapport indgår det, spørgeren efterlyser: en dansk sundhedsmæssig vurdering såvel af stoffets kræftfremkaldende egenskaber som af befolkningens belastning beregnet ud fra det nuværende kendskab til indhold i forskellige levnedsmidler og kostsammensætningen.«

Jeg kan henholde mig til det af Levnedsmiddelstyrelsen oplyste.

Jeg kan endelig oplyse, at de initiativer, som jeg har tilsluttet mig, er iværksat, herunder den omtalte undersøgelse af karakteristiske danske brød- og surmælksprodukter.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Forhandling om redegørelse nr. R 5:*

Forhandling om sundhedsministerens sundhedspolitiske redegørelse af 2. december 1987.

(Redegørelsen anmeldt 2/12 87. Redegørelsen givet 2/12 87. Beslutning om forhandling 2/12 87).

Forhandling

Torben Lund (S):

Jeg vil gerne starte med at sige, at selve oprettelsen af et Sundhedsministerium mener jeg er positivt for sundhedsområdet, da det kan være med til at sætte fokus på de sundhedsmæssige forhold og problemer i vores samfund. Men den reelle værdi af Sundhedsministeriet vil i høj grad afhænge af, på hvilken måde ministeriet bliver opbygget. Det må ikke blive et ministerium, der ensidigt er orienteret mod økonomi og besparelser på sundhedsområdet. Der må opbygges et apparat i ministeriet og i dets styrelser, som også omfatter sundhedsfaglige eksperter, der kan være med til at skabe den nødvendige koordination mellem sundhedssektoren og andre relevante områder, og som kan være med til at formulere en samordnet sundhedspolitik – i den forbindelse også gerne i samarbejde med bl.a. de faglige organisationer. Men der må også etableres et organ i ministeriet eller i en af styrelserne, som kan belyse sundhedsproblemerne i samfundet på en kvalificeret og politisk uafhængig måde. Sundhedsstyrelsen i dag er efter min opfattelse alt for politisk styret.

På den baggrund må jeg nok se den sundhedspolitiske redegørelse som en stor skuffelse. Redegørelsen er generel, og den er overfladisk, så overfladisk, at den er vanskelig at forholde sig til. Det er et idéoplæg, nogle ideologiske betragtninger uden konkrete oplæg til handlingsplaner.

Sundhedsministeren har taget udgangspunkt i WHO's sundhedspolitiske strategi: »Sundhed for alle i år 2000«, som vi tiltrådte i 1984, og det er godt, men det sker på en meget uforpligtende måde. F.eks. har ministeren udeladt strategiens allerførste mål, nemlig en formindskelse af uligheden i vores sundhedsområde, og det er næppe nogen tilfældighed, for ministeren giver ikke udtryk for nogen erkendelse af, at borgerne levevilkår har afgørende betydning for deres sundhed. Sygdom, invaliditet og dødelighed er i høj grad bestemt af den enkeltes livsbetingelser: børns og unges opvækstvilkår, arbejdsmiljøet, boligforhold, erhvervsforhold, sociale levevilkår, arbejdsløshed osv.

Til gengæld gør ministeren meget ud af at fremhæve det enkelte menneskes ansvar for eget helbred, og det er da korrekt, at livsstilen er en vigtig faktor til at forklare sygdommen, men ministeren har altså ikke nogen erkendelse af, at den enkeltes holdning og livsstil – vores vaner – ikke er et resultat af ingenting, men selvfølgelig er et produkt af de påvirkninger, den enkelte er udsat for hver dag, et produkt af vores livsbetingelser. Derfor kan man ikke bare løfte pegefingern eller snakke om oplysningskampagner, der skal ændre folks livsstil; de grundlæggende forhold, som har skabt livsstilen, må også ændres.

Der er brug for en sammenhængende forebyggende indsats, som tager nøje fat på en forbedring af levevilkårene og planlægningen i vort samfund på nogle af de områder, jeg nævnte før.

Der bør i den forbindelse også sættes ind med en øget forskningsindsats inden for forebyggelse og sundhedsfremme, og det er i øvrigt karakteristisk, når vi taler om den forebyggende indsats, at alle andre end netop regeringen tilsyneladende skal stå for den; det er kommunerne, det er amtskommunerne, det er de frivillige organisationer, det er den enkelte borger, der skal stå for den.

Forebyggelsen må heller ikke koste noget. Det er næsten uartigt, fremgår det af redegørel-